

A természet pedagógusa

Pacsai Norbert tanár úrral Abádszalókon ismerkedtem meg, immár harmincöt évvel ezelőtt. Tanítványainak huszonöt éve szervez nyári erdei táborokat, melyben az erdő, a természet szeretetére oktat. Vele beszélgettem abádszalóki otthonában.

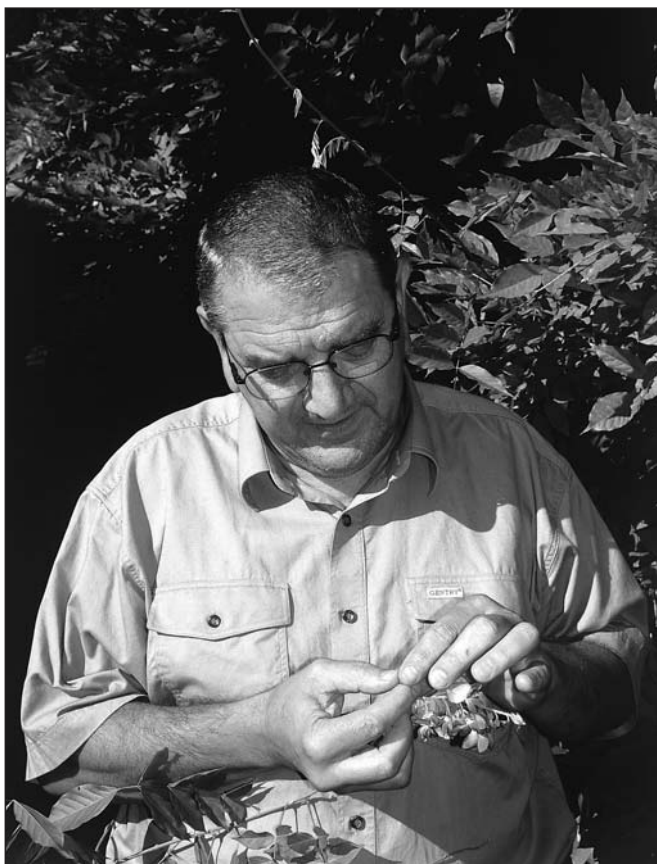
– Esmélésem kezdete óta valami megfoghatatlan jó érzés fogott el, valahányszor erdőbe léptem. Azután egyszer, amikor szüleim házának küszöbét léptem át, ugyanaz a gondtalan gyermeki derű telepedett rám. Akkor vált tudatossá bennem, hogy hiszen amikor az erdőbe lépek, akkor is hazaérkezem.

Amikor már dokumentummal is igazolhatóan a biológia tanára lettem, bizony nekem az anatómia, a biokémia, a fiziológia jelentette az ismeretek összességét. Azon a településen, ahol „futott” emberként – lévén nagyváradi – nemcsak házat, hanem hazát is leltem, és immár nem voltam „sehonnai”, ezzel az alapállással kezdtem az ebadták természeti oktatását-nevelését. A nemzetemnek nem, de nekem hasznomra vált a tájrombolás, ami a kiskörei erőmű építésének a következménye volt. A fekete nyárral és fehér fűzzel tarkított ártéri bokorfüveget akkor is irtották, amikor a fák odvas üregéből nemcsak tojások, de bagolyfiókák is hullottak ki. A munkaterületen esténként indianozó gyermekek ezt velem közölték. Nem zavarták meg a nyugalmamat, mert még akkor azt gondoltam, hogy az ott dolgozók, de főleg a főnökeik tudják, hogy mit csinálnak. Ebbe a gyerekeim nem nyugodtak bele. Schmidt Egonnak írtak a tudtom nélkül levelet, amelyben a véleményét kérték. Hogy mi volt a jeles író-ornitológusnak a véleménye, elképzelhető, de amit a gyermekeknek a biológiatanárukról írt, az nem volt hízelgő. Határozottan a gyermekek lelkére kötötte, hogy a Szolnokon élő Lőrincz Istvánnal – a Magyar Madártani Egyesület főtitkárhelyettesével – vegyék fel a kapcsolatot. Ekkor már nekem kellett intézkednem, és nem lennék őszinte, ha azt mondanám, hogy nem

kényszerűségből tettem. Ezeknek a gyermekeknek köszönhetem, hogy a természetvédelemnek egyik – a realitásokat mindig tudomásul vevő – zászlóvivő pedagógusa lettem.

– *Hogyan kerültél a Tisza partjára, e remek madarászó helyre?*

– Bár a Partiumból rajzott ki népes

Fotó: Pápai Gábor

családom, én a jó sorsnak köszönhetően Tisza menti ember lettem. Addig csak a hegyvidéki erdőket ismertem, mint alkalmi turista. Nem tudom elmondani milyen hatással volt rám, amikor feleségemmel – aki megmutatta szűkebb hazáját, Abádszalók tündérvilláját – először végigsétáltam a Berén. Akkor láttam életemben először fűnyár ligeterdőt. Szülői házamtól több száz kilométerre azonnal otthon voltam. Később több neves – nem hazánkbeli – madarásznál tapasztaltam meg ezt a gyermeki csodálkozást. Afrikai és dél-amerikai emlékeiket felülmúló élményben volt részük a Tisza partján.

– *Végleg elkötelezett lettél.*

– Ekkora kincsek birtokában nem lehet kétséges, hogy a biológia tudományán belül lelkes híve lettem a természetvédelemnek. Az ökológiában talál-

tam meg azt a résztudományt, amely a XXI. század emberének értelmes feladatát ad. Így századelőn nagy a túlekedés, hogy melyik globális probléma – az ökonómia, az informatika – uralja majdan az emberi gondolkodást. Ezen a kérdésen az én tanítványaim, kerüljenek az országépítés bármelyik területére, csak mosolyognak. Ez a század az ökológia százada. A kibillent egyensúlyt vissza kell állítani. Reális embernek nem lehet kérdéses, hogy ebben az erdővel gazdálkodóknak mekkora a szerepe.

Az erdőben cserkésző gyermekekkel gyakran megállunk beszélgetni arról, hogy olyan „erőműben” járunk, amely nemcsak energiát ad, mint minden más erőmű, hanem azokkal ellentétben javítja a légkört, megszámlálhatatlan egyéb szolgáltatást nyújt – nyersanyagot, pihenőhelyet és még egy egész ökoszisztémának helyet is ad. Van-e még a világon bármi, ami szép, jó, de még hasznos is? Nem tudok elképzelni olyan tantárgyat, amit az erdőben ne lehetne tanítani.

– *Mondhatjuk, megszállott erdőbarát vagy.*

– Pedagógus pályámból – reményeim szerint – a természetföltöltött gyermekek hasznát nyertek. Egy ilyen életút

azonban nem egyéni produkció. Híresen jó pedagógusközösségekben dolgozhattam, de a Gondviselés számos jeles embert teremtett kortársamnak, akik a természetvédelem szigorú kötelezettségeit erősítették bennem. A teljesség igénye nélkül említek néhányat: *dr. Tóth Albert* ökológus, *Répászky Miklós* erdész, *Horváth Ernő* erdész-pedagógus, *Lőrincz István* ornitológus, *Urbán Sándor* erdész-ornitológus, mind-mind egy életre szóló példát mutattak hivatástudatból. Nagyon élveztem, mert végtelemül hasznosak voltak azok az észrevételek, melyeket egy-egy nyári tábor terepi foglalkozásán tőled hallottam.

Pacsai Norbert, az erdők pedagógusa az elmúlt évben a Magyar Köztársaság Bronz Érdemkeresztjét vette át Mádl Ferenc köztársasági elnöktől.

Pápai Gábor